

درس بیست و دوم

«مبارزه مردم ایران با استعمار»

آموختنی‌ها

۱ آشنایی با مبارزین ایرانی علیه استعمارگران

۲ آشنایی با اقدامات مهم مبارزین ایرانی علیه استعمار

بخوان و بیاموز

کشور ایران همیشه مورد توجه استعمارگران بوده است، زیرا ایران همیشه دارای منابع و ثروت‌های بی‌شمار از جمله نفت بوده و هست. اگرچه حکومت‌های نالایق در ایران به بیگانگان اجازه‌ی دخالت و نفوذ می‌دادند، اما مردم همواره با استعمار مبارزه می‌کردند؛ مانند شخصیت‌های بزرگی همچون:

میرزا تقی‌خان فراهانی معروف به امیرکبیر: متولد شهر اراک بود. در زمان ناصرالدین شاه نخست‌وزیر و صدر اعظم شاه بود. از آرزوهای او استقلال ایران و آباد کردن آن بود. اقدامات مهم او عبارت‌اند از:

۱ جلوگیری از دخالت شاهزادگان و درباریان در امور کشور.

۲ تأسیس مدرسه‌ی دارالفنون.

۳ تأسیس کارخانه.

۴ انتشار روزنامه.

۵ جلوگیری از دخالت و نفوذ نمایندگان خارجی در امور داخلی کشور و ...

او می‌گفت: «نه به انگلیس امتیاز می‌دهم و نه به روسیه». او زحمات زیادی برای کشور کشید، اما بدخواهان توطئه کردند و او را در حمام فین کاشان به شهادت رساندند.

مطالعات اجتماعی ششم دبستان

علوی

میرزا کوچک خان جنگلی: از مبارزان مشروطه خواه بود، او در رشت متولد شد. مردی مؤمن، شجاع و حامی مظلومان بود.

در دوره‌ی او نظامیان روس و انگلیسی بخش‌هایی از کشور را اشغال کرده بودند. او با عده‌ای از مردم گیلان قیام کرد، اما سرانجام در سرما و بوران کوهستان به شهادت رسید.

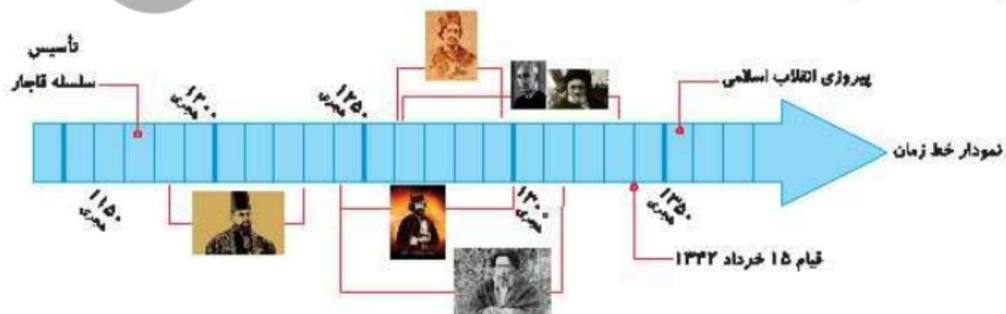
رئیس علی دلواری: در بوشهر متولد شد. مردی شجاع و باایمان بود. در تیراندازی و سوارکاری مهارت داشت. انگلیسی‌ها در جنگ جهانی اول، جنوب ایران به ویژه بوشهر را اشغال کرده بودند. رئیس علی دلواری و پیروانش که به «دلیران تنگستان» معروف شده بودند، با آن‌ها جنگیدند و سرانجام به شهادت رسیدند.

دکتر محمد مصدق و آیت‌الله سید ابوالقاسم کاشانی: دکتر مصدق در زمان حکومت پهلوی، نماینده‌ی مجلس بود. او با همکاری و حمایت‌های آیت‌الله کاشانی با انگلیسی‌ها به مبارزه برخاست و توانست صنعت نفت را ملی کند. در اسفند سال ۱۳۲۹ مجلس شورای ملی قانون ملی شدن نفت را تصویب کرد و امتیاز آن بر ایرانیان بازگردانده شد. محمدرضا شاه پهلوی با توطئه‌ی آمریکا و انگلیس دکتر مصدق را به روستای احمدآباد مستوفی تبعید کرد.

ستارخان نیز یکی از سرداران ایرانی بود که چندین مرتبه با سربازان متجاوز روس که به بهانه‌های مختلف وارد خاک ایران می‌شدند، جنگید. در پایان باید گفت که ما استقلال کشور خود را مدیون این قهرمانان و برخی دیگر و همچنین تلاش مردم ایران می‌دانیم، اگرچه هنوز این مبارزه‌ها ادامه دارد.

مبارزه مردم ایران با استعمار ➔ درس بیست و دوم

تمرین

۱ موارد مرتبط را به یکدیگر وصل کنید.

میرزا کوچک خان جنگلی	صدر اعظم یا نخست وزیر ناصر الدین شاه
مصدق	از دلیران تنگستان و مبارزه با قوای انگلیس در جنوب کشور
امیر کبیر	مردی مبارز در شمال کشور و جنگ با قوای روسی
رئیس علی دلواری	نماینده‌ی مجلس و تلاش برای ملی شدن صنعت نفت

۲ درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کنید.

الف: در تقویم روز ۲۰ اسفند، روز ملی شدن صنعت نفت است.

ب: با شروع جنگ جهانی اول، انگلیسی‌ها جنوب ایران را اشغال کرده بودند.

۳ جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف: زادگاه میرزا کوچک خان جنگلی در ..... است.

ب: امیر کبیر با توطئه دشمنان در ..... به شهادت رسید.

۴ پاسخ صحیح را با علامت مشخص کنید.

الف: این جمله از کیست؟ «نه به انگلیس امتیاز می‌دهم و نه به روسیه»

۱ امیر کبیر   ۲ میرزا کوچک   ۳ دکتر محمد مصدق   ۴ رئیس علی دلواری

ب: رئیس علی دلواری در ..... با انگلیسی‌ها جنگید.

۱ گیلان   ۲ کاشان   ۳ بوشهر   ۴ روستای احمد آباد

۵ کدام دو کشور در زمان امیر کبیر در امور کشور دخالت می‌کردند؟

.....

.....

۶ محمدرضا شاه پهلوی با توطئه کدام کشورها دکتر مصدق را تبعید کرد؟

.....

.....

۷ سه مورد از اقدامات مهم امیر کبیر را بنویسید.

.....

.....

.....

علوی

۸ نام چند شخصیت بزرگ مبارز با استعمار را در ایران در فاصله‌ی تأسیس سلسله‌ی قاجاریه تا پیروزی انقلاب اسلامی بنویسید. (با توجه به خط زمان)

.....

.....

.....

.....

خودارزیابی

خیلی خوب   خوب   قابل قبول   نیاز به تلاش

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

مبارزین ایرانی بر علیه استعمار را می‌شناسم.

با فعالیت‌های انجام شده توسط مبارزین بر علیه استعمار آشنا هستم.

فعالیت عملکردی

با کمک بزرگ‌ترها و جستجو در اینترنت تحقیق کنید و بگویید که در حال حاضر کدام کشورهای جهان قصد دخالت در امور ایران و استفاده از منابع کشور را دارند و جمهوری اسلامی مانع این امر شده است؟ توضیحات خود را در کلاس ارائه دهید.

.....

.....